

**Karolinska
Institutet**

MC.20240531

Bevakning av ny information om etik. Maj 2024

Etikbevakningen är resultatet av ett ideellt arbete som startade juni 2016. Research och sammanställning görs av Marie Chenik. Ett nyhetsbrev skickas varje vecka till den som önskar prenumerera. Etikbevakningen ska vara till nytta för så många som möjligt. Alla som vill får prenumerera. Anmälan görs till marie.chenik@ki.se

Tidigare nyhetsbrev finns publicerade på webbsidan: [Omvärldsbevakning om etik | Karolinska Institutet \(ki.se\)](https://www.ki.se/om-ki/nyhetsbrev)

Synpunkter och förslag välkomnas!

Postal address
Karolinska Institutet
171 77 Stockholm
SWEDEN

Visiting address
Tomtebodavägen 18A
Stockholm

Telephone
+46-8-524 80 000, switch

E-Mail
marie.chenik@ki.se
Web
[ki.se](https://www.ki.se)

Org. number 202100 2973

Vecka 22

Dir. 2024:50. 24 maj. [Bättre styrning för en tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård med god kontinuitet - Regeringen.se](#)

Läkemedelsverket får i uppdrag av Regeringen att utreda den kraftiga ökningen av ADHD-diagnoser. [Diagnosexplosion kan leda till att fler får skriva ut ADHD-läkemedel \(lakartidningen.se\)](#)

Regeringen ger nytt uppdrag till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. [uppdrag-att-folja-forekomst-av-fast-lakarkontakt-i-hela-befolkningen.pdf \(regeringen.se\)](#)

Pressmeddelande. Hallands sjukhus. Driftnämnden tar ställning till rekommendationer i inseminationsfrågan. [Press - Region Halland](#)

Region Uppsala (och flera andra regioner) bedömer att den pågående vårdkonflikten är så allvarlig för delar av vården att det finns risk för människors liv och hälsa. [Region Uppsala: Vårdkonflikten är samhällsfarlig | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)

”Stärk EU-samarbetet kring sällsynta diagnoser”. [Inför ett 'sällsynt godkännande' av läkemedel" \(dagensmedicin.se\)](#)

Lena Marions, medicinsk huvudredaktör Läkartidningen, docent, obstetrik och gynekologi. [Vad är egentligen ett universitetssjukhus? \(lakartidningen.se\)](#)

Ny arbetsmiljöundersökning. [Karolinskas läkare vittnar om utbredd tystnadskultur - Sjukhusläkaren \(sjukhuslakaren.se\)](#)

Magnus Landgren, Tomas Seidal, Lars Ljungström. [»Olyckligt att hävda ett absolut nej till samvetsfrihet« \(lakartidningen.se\)](#)

Nina Cavalli-Björkman, specialist i onkologi. [»Sitt lugnt, ge patienten utrymme. I morgon gör vi det igen ...« \(lakartidningen.se\)](#)

Veterinärer som varje vecka avlivar djur drabbas i större utsträckning av allvarliga självmordstankar. [Självmordstankar kopplas till avlivningar | SvD](#)

Dalum, H.S. et al. *Euthanasia of animals – association with veterinarians' suicidal thoughts and attitudes towards assisted dying in humans: a nationwide cross-sectional survey* (the NORVET study). BMC Psychiatry 24, 2 (2024). <https://doi.org/10.1186/s12888-023-05402-7>

Att bedöma livskvalitet hos sällskapsdjur och fatta beslut om avlivning. [hur-vet-jag-om-det-är-dags_2022.pdf \(svf.se\)](#)

Malin Wolters. Studentarbete. *Avliva eller låta leva? – En etisk diskussion om att väga sällskapsdjurs livskvalité och lidande*. 2022. SLU. [wolters_m_220809.pdf \(slu.se\)](#)

Elisabeth Mahase. [Violence against health staff in conflict zones reached record high in 2023 | The BMJ](#)

UK. New Report. *The NHS's worst treatment disaster "was not an accident" and could "largely, though not entirely, have been avoided"*. [The Inquiry Report | Infected Blood Inquiry](#) ; ['Suffering that is hard to comprehend': key takeaways from UK infected blood report | Contaminated blood scandal | The Guardian](#)

Haraldsson, J., Johnsson, L., Tindberg, Y. et al. [They are my worries, so it's me the doctor should listen to—adolescent males' experiences of consultations with general practitioners | BMC Primary Care | Full Text \(biomedcentral.com\)](#)

Chen D et al. Published online May 16, 2024. [Physician and Artificial Intelligence Chatbot Responses to Cancer Questions From Social Media | Oncology | JAMA Oncology | JAMA Network](#)

Richard James et al. [Analysis of 20 Years of Ethics Consultations at a U.S. Children's Hospital | The Journal of Clinical Ethics: Vol 35, No 2 \(uchicago.edu\)](#)

Träning för samtal med patienter som har en livshotande sjukdom eller kritiska förluster. Datum för höstens kurser. [DNS – De Nödvändiga Samtalen | Palliativt utvecklingscentrum](#)

Harvard University. A New Online Certificate in Bioethics Program. **Applications will open July 1, 2024.** [Online Certificate in Bioethics | Bioethics \(harvard.edu\)](#)

Smer. "Vill du uppmärksamma en person eller en organisation?" [Föreslå vem som ska få Smers etikpris 2024](#)

Vecka 21

Ny rapport. 17 maj. [Dödshjälp. En internationell utblick \(smer.se\)](#)

Att andra väljer att tillåta dödshjälp utgör inte i sig ett skäl för Sverige att gå samma väg, men utvecklingen i jämförbara länder gör det naturligt att reflektera kring frågan. Det skriver företrädare för Smer. [Smer: Kan Sverige lära av andra länder om dödshjälp? | SvD Debatt](#)

Pressmeddelande. 20 maj. [Socialstyrelsen får i uppdrag att stärka och utveckla den psykiatriska tvångsvården och den rättspsykiatriska vården - Regeringen.se](#)

Den som redan är anställd inom psykiatrin och begår en våldtäkt kan få behålla sin tjänst. [Dömdes för våldtäkt – fick behålla jobbet - Svenska Dagbladet \(svd.se\)](#)

Hanteringen av en kritisk rapport ifrågasätts. [JO granskar Karolinska – kritisk rapport diariefördes först efter ett år \(lakartidningen.se\)](#)

Det vore inte rätt att låta ledningen utreda sig själv. Göran Stiernstedt. [Karolinskas ledning granskas externt efter läkares avsked - DN.se](#)

Att få veta vad man anklagas för, det hör till de allra mest grundläggande rättigheterna. [Lisa Magnusson: Det som händer på Karolinska påminner om metoos värsta stunder - DN.se](#)

SVT. Chatt där anhöriga kan dela egna berättelser om hur de har upplevt vården i livets slutskede. Det är många som har något att säga. [Chatt: Hur har du som anhörig upplevt vården i livets slutskede? | SVT Nyheter](#)

SVT dokumentär "Min död är min". [Min död är min | SVT Play](#) ; [Hennes make valde döden – efter ALS-beskedet | SVT Nyheter](#)

Inger-Johanne Larsson. ["Religion och livssyn kan bära patienten" - Palliativ vård \(palliativvard.se\)](#)

Ulrika Årehed Kågström. [Cancerfonden: Adressen påverkar tillgången till palliativ vård - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)

Agnes Arpi. [ME-patienter ses som bråkstakar med hjärnspöken - Altinget: Vård och Hälsa](#)

Jonathan Ilicki, leg läkare. [»... tillit är centralt för att hålla ihop sjukvården.« \(lakartidningen.se\)](#)

Ny lag rör upp känslor. [Peru klassificerar transpersoner som psykiskt sjuka - DN.se](#)

AMA Journal of Ethics May issue. [What Is Ethically Important About Antimicrobial Resistance? | Journal of Ethics | American Medical Association \(ama-assn.org\)](#)

France. Pharmaciens et juristes alertent sur une injustice du projet de loi «fin de vie» qui, selon eux, privent les pharmaciens du droit à l'objection de conscience. [Fin de vie : «Le projet de loi menace la liberté de conscience des pharmaciens» \(lefigaro.fr\)](#)

Gemma Ware et al. [Assisted dying: Canada grapples with plans to extend euthanasia to people suffering solely from mental illness \(theconversation.com\)](#)

Deciding whether to withdraw life support after a severe traumatic brain injury is extremely difficult. [After traumatic brain injury, life support decisions can use more time - STAT \(statnews.com\)](#)

“Do Suicide Attempters Have a Right Not to Be Stabilized in an Emergency?” Hastings Center Report 54 no. 2 (2024). <https://doi.org/10.1002/hast.1576>

Harriet Sherwood. [‘Once you take choice away, there’s nothing left’: assisted dying edges closer in Jersey, but can they protect against a ‘duty to die’? | Assisted dying | The Guardian](#)

Frances Ryan. [Better Off Dead? review – Liz Carr’s blistering film may well change your mind about assisted dying | Television & radio | The Guardian](#)

Unscrupulous companies could cause lasting psychological harm. [Digital recreations of dead people need urgent regulation, AI ethicists say | Artificial intelligence \(AI\) | The Guardian](#)

Mohana Ravindranath. [Microsoft's Peter Lee says ChatGPT shouldn't be used for initial diagnosis \(statnews.com\)](#)

Alison Cuff. [BMC Series blog Introducing BMC Artificial Intelligence: Providing a home for AI research in the Life, Medical and Environmental Sciences \(biomedcentral.com\)](#)

New Center. Johns Hopkins Berman Institute of Bioethics. [Center for Ethics, Law, Policy and the Life Sciences \(CELLS\) - Johns Hopkins Berman Institute of Bioethics \(jhu.edu\)](#)

Disputation. 24 maj. *Impact of childhood leukemia and its treatment on Nordic children and families: the consent process, toxicity, and quality of life.* [Disputation: Nina Mogensen | Karolinska Institutet Nyheter \(ki.se\)](#)

Disputation. 31 maj. *The motives and ethical justifiability of treating patients with borderline personality disorder under compulsory care.* [Disputation: Antoinette Lundahl | Karolinska Institutet Nyheter \(ki.se\)](#) ; [Tvångsvård inget för patienter med borderline personlighetssyndrom | Karolinska Institutet \(ki.se\)](#)

20 June. Webinar “*Creativity and Normativity in Clinical Ethics Consultation*”. (See flyer). Register beforehand with a short email to rouven.porz@insel.ch

Vecka 20

Climate Crisis. The Nuffield Council on Bioethics (NCOB) is exploring how ethical considerations can help. 9 May. [New project will provide insights on how ethics can help decision-makers balance the trade-offs in addressing the impact of climate change on health - The Nuffield Council on Bioethics \(nuffieldbioethics.org\)](#)

Danielle Hamm, director NCOB: [Ethics is an enabler, not a barrier to effective policymaking \(civilserviceworld.com\)](#)

“*Our societies will be forced to change*”. [‘Hopeless and broken’: why the world’s top climate scientists are in despair | Climate crisis | The Guardian](#)

Pressmeddelande. 1. [Kontrollen av tolkar som arbetar för det offentliga ska öka - Regeringen.se](#) 2. [Socialstyrelsen ska upprätta en förstärkningsresurs för katastrofmedicinska insatser - Regeringen.se](#)

Ds 2024:7. En utredning har utrett vissa åtgärder för att säkerställa en trygg och säker miljö inom Statens institutionsstyrelsens särskilda ungdomshem och LVM-hem. [Avskildhet vid dygnsvilan - Regeringen.se](#)

SOU 2024:30. [En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga - Regeringen.se](#)

IVO. Ny rapport till Regeringen. [Kommuner och regioner brister i arbetet mot våld i nära relationer | IVO.se](#)

Psykiatri. [Bättre tvångsvård i politiskt fokus | NSPH](#)

Vårdförbundet har varslat om övertids-, mertids- och nyanställningsblockad i 29 kommuner. [Patienter kan bli utan smärtlindring när hemsjukvården tas in i konflikten: "Etiskt dilemma" | Vårdfokus \(vardfokus.se\)](#)

Den moderna vetenskapen har svårt att hantera vissa abstraktioner, som idén om en verkligt existerande mänsklig natur, skriver Johan Eddebo, docent i religionsfilosofi vid Uppsala universitet. ["Doktorn kan inte avgöra filosofiska frågor om abort" - DN.se](#)

Nu berättar Karin Pettersson, förlossningsläkare på Karolinska, sin historia. [Sparkade förlossningsläkaren Karin Pettersson ger sin bild - DN.se](#)

Den tidigare sjukhusdirektören beställde en utredning. Sedan skickades den känsliga rapporten till hans hemadress. [JO granskar Karolinska om rapport till Zoëgas hemadress - DN.se](#)

"Vi är inte så bra på att involvera kvinnorna och min forskning visar att vi måste bli bättre" säger barnmorskan Cecilia Häggsgård. [Många interventioner vid förlossningar sker utan samtycke | Vårdfokus \(vardfokus.se\)](#)

Prioriteringar. *Om NT-rådet avråder antar jag att de svenska sjukhusen inte är villiga att betala för vare sig läkemedel eller resa utomlands. Det kan bli så att patienten får stå för allt själv, säger Caroline Ingre, överläkare i neurologi. [Läkare befarar att ALS-patienter kan få betala själva för ny genterapi \(lakartidningen.se\)](#)*

Barbro Krevers. *Stor oro att satsningen på personcentrerade sammanhållna vårdförlopp kan leda till oreflekterade prioriteringar, en olycklig utveckling som kan krocka med hälso- och sjukvårdslagens etiska principer.* ["Skilj på Kloka kliniska val och prioriteringar" - Sjukhusläkaren \(sjukhuslakaren.se\)](#)

En modell med biståndsbedömare på akutmottagningen är bra ur många aspekter, och förtjänar efterföljare runt om i landet. ["Kommunal insats på akuten ger vinster för alla" - Dagens Medicin](#)

Det kommer tyvärr allt fler rapporter om att en ansenlig andel publicerade RTC-studier är behäftade med allvarliga felaktigheter, menar Louise Olsson, överläkare och chef för HTA-enheten Camtö. [Problematisksa studier i vårdens beslutsunderlag - Sjukhusläkaren \(sjukhuslakaren.se\)](#)

Inget åtal mot överläkaren som polisanmäldes för dataintrång efter att ha sammanställt en lista över patienter som klarat livhanken tack vare numera nedlagda akuten i Lidköping. [Inget åtal mot Beata Oscarsson \(lakartidningen.se\)](#)

Ny forskning. Ekblad S. et al. May 2024. [Frontiers | Increasing perceived health and mental health literacy among separated refugee Ukrainian families with urgent needs occasioned by invasion—a group intervention study with participatory methodology in Sweden \(frontiersin.org\)](#)

Aktuell avhandling. Marcus Falk Johansson. *For better and for worse, till death do us part. Support needs of persons caring for a co-habitant spouse or partner with dementia.* [For better and for worse, till death do us part. Support needs of persons caring for a co-habitant spouse or partner with dementia \(diva-portal.org\)](#) ; [Ett ansvar som aldrig vilar! | Nationellt kompetenscentrum anhöriga \(anhoriga.se\)](#)

Mary Neal University of Strathclyde. [Assisted dying: why Scotland should be wary of changing the law \(theconversation.com\)](#)

Michael Cook. [Ireland's medical council gears up for legal assisted dying - BioEdge](#)

Wylie Burke et al. *Ethics of Predicting and Preventing Preterm Birth.* Clinics in Perinatology. <https://doi.org/10.1016/j.clp.2024.02.007>

Pierson, L et al. (2024). *Bioethicists Today: Results of the Views in Bioethics Survey.* The American Journal of Bioethics. <https://doi.org/10.1080/15265161.2024.2337425>

Ligtenberg W et al. *Ethics support for ethics support: the development of the Confidentiality Compass for dealing with moral challenges concerning (breaching) confidentiality in moral case deliberation*. BMC Med Ethics. <https://doi.org/10.1186/s12910-024-01039-7>

Tips från Valdemar Erling: Svensk förening för Narrativ Medicin bjuder in till Filmfestival. **17-18 oktober 2024**. Plats: Göteborg. Tema: *Att vara människa*. Filmerna berör medicinska värdefrågor om livsval inför döden, skuld och ansvar, individens autonomi, etik, psykiskt trauma, förlust och sorg samt relationen mellan medicinsk diagnos, social kontext och individens upplevelser och berättelse. [Narrativ medicin filmfestival - Att vara människa. - Regionkalendern \(vregion.se\)](#)

Obs! 16 maj. Linda Franck. [Lunchseminarie: Transforming NICU Care on a global scale: The Family Integrated Care Movement | Karolinska Institutet Nyheter \(ki.se\)](#)

Vecka 19

Nytt. SOU 2024:33. [Delad hälsodata – dubbel nytta - Regeringen.se](#)

Annemieke Ålenius och Bessam Saleh utredare. ["Vården ska ha inflytande och staten styra om hälsodata" - Dagens Medicin](#)

Nytt prioriteringsstöd. Socialstyrelsen presenterar nationella riktlinjer för vård vid ätstörningar. [Alltför många med ätstörningar får inte vård – nu kommer för första gången nationella riktlinjer - Socialstyrelsen](#)

Statens medicinsk-etiska råd. 3 maj. Uttalande med anledning av Blekinges regionfullmäktiges beslut om att införa tolkavgifter utan att frågan dessförinnan utretts utifrån etiska och rättsliga perspektiv. [Uttalande: Tolkavgifter i sjukvården strider mot medicinsk-etiska principer \(smer.se\)](#)

Det som amerikanska studenter vid flera universitet nu gör sig delaktiga i är ingen ädel rättvisekamp. [Det här är inga fredspromer | Tove Lifvendahl | SvD Ledare](#)

Henry Asher m.fl. *Sveriges läkarförbund och Svenska läkaresällskapet borde skriva till utrikesminister Tobias Billström och ge ekonomiskt bidrag till Läkare utan gränser.* [Kriget i Gaza kräver handling av SLF och SLS – inte bara ord \(lakartidningen.se\)](#)

Sveriges läkarförbund och Svenska läkaresällskapet delar den oro och frustration som artikelförfattarna till en debattartikel om kriget i Gaza ger uttryck för. [Hälso- och sjukvården måste skyddas i krig och konflikter \(lakartidningen.se\)](#)

Det är oförenligt att som yrkesutövare tro sig kunna hjälpa människor med deras psykiska lidande och samtidigt ignorera det våld som skapar samma lidande, skriver över 100 debattörer. ["Psykiatrins personal måste höja rösten om Palestina" - Dagens Medicin](#)

Gör syntetisk oxytocin verkligen alltid nytta eller används det för slentrianmässigt? [Podd: Oxytocin i förlossningsvården synas på nytt | Vårdfokus \(vardfokus.se\)](#)

Mikael Hoffmann, Magnus Isacson, Rikard Lövström. [Vem har ansvaret för fortsatt läkemedelsbehandling? \(lakartidningen.se\)](#)

Sverige behöver en nationell kraftsamling för att komma närmare en god och nära vård, skriver företrädare för fem patientorganisationer. ["Lång väg att gå för en god och nära vård" - Dagens Medicin](#)

Att som läkarstudent begära att avstå från att delta i abortingrepp, att undvika att förskriva preventivmedel, att inte delta i IVF-behandlingar där embryon kasseras, att inte vilja utföra dissektion på djur eller att avstå från att undersöka personer av ett annat kön. [Allt fler läkarstudenter vill slippa aborter och undersökningar av motsatt kön | SVT Nyheter](#)

Läkarstudenten Jasper Forfang Righard: "Jag måste stå upp för det jag tycker är rätt. De värderingar som har gjort att jag är vegan är desamma som gör att jag vill bli läkare." [Han vägrade dissekera djur av etiska skäl – kan inte fortsätta utbildningen \(lakartidningen.se\)](#)

Kaberi Mitra, underläkare, Skellefteå. [Illojalitetens kostnad \(lakartidningen.se\)](#)

Med ansökan till Europadomstolen tar forskarna och Centrum för rättvisa inte sikte på själva KI-beslutet, utan på att svensk domstol inte tagit upp ärendet. Därigenom menar de att Sverige inte uppfyllt Europakonventionen. [Visselblåsare i Europadomstolen: Fallet är principiellt viktigt \(lakartidningen.se\)](#)

Enligt nyantagna dokument på universiteten öppnar generativ artificiell intelligens dörren till en skön ny värld utan baksidor. Detta okritiska omfamnande är djupt oroande. [Tre forskare: Universitetens AI-vurm hotar kunskapen | SvD Debatt](#)

Larsdotter C et al. *Trends in the place of death in Sweden from 2013 to 2019 – disclosing prerequisites for palliative care*. Palliative Care and Social Practice. 2024;18. <https://doi.org/10.1177/26323524241238232>

Doktorsavhandling. Veronika Tirado. [Sexual and reproductive health and rights among newly arrived migrants in Sweden : knowledge gaps and healthcare challenges \(ki.se\)](#)

UK. MPs debate assisted dying proposals. [Sometimes our take on human nature trumps our political allegiances. Good | Sonia Sodha | The Guardian](#)

Kimberly H Khoo et al. *Ethical Considerations for Acutely Injured and Future Burn Patients Who Smoke While on Home Oxygen Therapy*. Journal of Burn Care & Research. 2024. <https://doi.org/10.1093/jbcr/irae073>

Efter att Danmarks etiska råd föreslagit att gränsen för abort skulle höjas. [Danmark höjer abortgränsen till 18 veckor - Dagens Medicin](#)

12 June. Nursing Ethics Online Seminar. CURA: A Clinical Ethics Support Instrument. (attached document).

European Clinical Ethics Network (ECEN) Open Forum Day 11 September 2024, Halle/Germany Call for Abstracts. (attached document).

The Institute for Biomedical Ethics, University of Basel, has a new PhD position to offer. (attached document).